

ΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Περὶ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Δοφίτιδος καὶ πάλιν

Προσφάτως ἀμφισβητήθηκε¹ ἡ χρονολόγησις τῆς Χιακῆς ἐπιγραφῆς τῆς Δοφίτιδος,² καθὼς καὶ τὸ εἶδος τῶν ἀναγγραφομένων πωλήσεων.

Λυποῦμαι, διότι ἀναγκάζομαι νὰ συζητήσω πράγματα περιφανῶς γνωστὰ στοὺς ἐπιγραφικοὺς καὶ ἐλαχίστην χρεῖαν ἔχοντα περαιτέρω τεκμηριώσεως.

1. Ἡ χρονολόγησις. Θεωρῶ ἀναγκαῖο νὰ μεταφέρω τὴν σχετικὴ παράγραφο τῆς μνημειώδους ἐκδόσεως τῆς L. H. Jeffery, *The Local Scripts of Archaic Greece*, Oxford 1961, 338: «The altar dedicated by the Chians at Delphi (46), mentioned by Herodotos (ii.135), has been attributed to the first half of the fifth century, perhaps to the period shortly after the battle of Mykale, when Chios was free once more from the Persians. [Homolle, *BCH* xx (1896), 617; cf. Daux, *FD* iii.3, 173f.]. The forms ν4, ω4 may be noticed; the former apparently becomes frequent in non-Ionic inscriptions only after the middle of the fifth century. Very similar lettering occurs on the gravestone of Heropythos (47) and on the boundary stone 48, in the part which defines the rights of those who bought land in Lophitis (sides B, C, D of the stone). The lettering of the fourth side (A) differs in its η, ν, and ω5; all show Ionic ξ2. υ3 is still used in the list of slaves who won their freedom in the late years of the Peloponnesian War. [L. Robert, *Études épigr. et phil.* (1938), 118 ff.].»

Ἡ Jeffery δὲν προσκομίζει πρὸς σύγκρισιν μόνον τὴν ἐπιγραφὴ τῆς ἐπιστέψεως τοῦ βωμοῦ τῶν Χίων στοὺς Δελφοὺς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιτύμβια ἐπιγραφὴ τοῦ Ἡροπύθου. Σχολιάζοντας μάλιστα τὸ σχῆμα τοῦ ὑψίλον σημειώνει ὅτι διατηρεῖται καὶ στὴν ἐπιγραφὴ τῶν δούλων, ἡ ὁποία μεθ' ἱκανῆς τεκμηριώσεως ἔχει συνδεθῇ ἀπὸ τὸν L. Robert πρὸς τὴν ἀποστασία τῶν Χίων τὸ 412 καὶ τὰ διαδραματισθέντα τότε.

Προσθέτω, –ἀναφερόμενος καὶ πάλιν σὲ πράγματα προφανῆ στοὺς ἐπιγραφικοὺς–, ὅτι ἐν γένει οἱ προτεινόμενες χρονολογήσεις τῆς Jeffery, τῆς μεγάλης δεσποίνης τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ιστορικῆς πορείας τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων στοὺς ἀρχαίκοις χρόνους, δὲν στηρίζονται μόνον στὰ προσκομιζόμενα κατὰ περίπτωσιν παράλληλα, ἀλλὰ καὶ στὴν γενικώτερη καὶ μοναδικὴ ἐποπτεία τοῦ συγγενοῦς ὕλικου· λ.χ. γιὰ τὴν χρονολόγησις ἐπιγραφῆς μᾶς τῶν Ἰωνικῶν πόλεων εἶχε ὑπ' ὄψιν τῆς ὅλες τῆς συγκρίσιμες ἐπιγραφῆς τῆς Ἰωνίας, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλες ἐμνημόνευε καὶ ἄλλες σιωπηλῶς παρέβαλλε.

Εὐχαριστῶ τὴν Γεωργία Μαλούχου, διότι ἐδιάβασε τὸ κείμενο καὶ μὲ προφύλαξε ἀπὸ παραλείψεις, ἀβλεψίες καὶ τυπογραφικὰ ὀλισθήματα· τὰ τυχὸν ἐναπομένοντα βαρύνουν τὸν γράφοντα.

1. Βλ. S. E. Psoma – E. M. Harris, Redating and Rethinking the 'Dophitis' Inscription, *ZPE* 233 (2025) 79-83.

2. Στὸ ὄνομα τῆς καθοριζομένης περιοχῆς, *Δοφίτις* καὶ ὄχι *Λοφίτις*, ὅπως ἐσφαλμένως ἀναφέρεται ἀπὸ ὀλίγους συγχρόνους ἐρευνητές, στὴν διάταξη τῆς ἐπιγραφῆς στὶς τέσσερις πλευρὰς τοῦ λίθου, ἀλλὰ καὶ στὴν ἐρμηνεία τῆς ἐπανήλθα πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, βλ. *Γραμματεῖον* 11 (2022) 99-103.

Ἐκτὸς τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ Ἡροπύθου (1) πέντε ἀκόμη ἐπιγραφῶν τοῦ Ἰωνικοῦ κόσμου τὰ γράμματα εἶναι παραβλητέα πρὸς αὐτὰ τῆς Δοφίτιδος.

2. Τηίων ἀραί· 480-450 π.Χ. (P. Herrmann, *Chiron* 11, 1981, 1-30 [Osborne – Rhodes 102]).

3. Νόμος Ἀλικαρνασσέων περὶ ἀμφισβητουμένων περιουσιῶν· περ. 465;-450 π.Χ. (Meiggs – Lewis, *SGHI* 32· Osborne – Rhodes 132).

4. Ψήφισμα Μιλησίων κατὰ τῶν τυράννων· περ. 450-440 π.Χ. (*I. v. Milet* I 6, 187 [*I. v. Milet* VI 1, 5-9, Osborne – Rhodes 123]).

5. Ψήφισμα Ἐρυθραίων περὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς πόλεως· περ. 460-450 π.Χ. (Merkelbach, *I. v. Erythrai* 2 [Osborne – Rhodes 122]).

6. Ψήφισμα τῶν Καυκασέων (Χιακοῦ φυλετικοῦ σχηματισμοῦ)· 3ο τέταρτο τοῦ 5ου αἰ. π.Χ. (*SGDI* 5654).³

Οἱ ὡς ἄνω ἐπιγραφές τεκμηριώνουν ἐδραίως τὴν προταθεῖσα ἀπὸ τὴν Jeffery ὀρθότατη χρονολόγησις τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Δοφίτιδος στὸ δεύτερο τέταρτο τοῦ 5ου αἰ. π.Χ.· τὸ ὄριο αὐτὸ ἔκλινα νὰ ἐπεκτείνω⁴ ὀλίγα ἔτι πρὸς τὰ ἄνω, λόγῳ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιγραφῆς.

Ὡς πρὸς τὴν ἐπιγραφή τῆς ἐπιστέψεως τοῦ βωμοῦ τῶν Χίων στοὺς Δελφούς, τὴν ὁποία ἡ Jeffery ἐχρονολόγησε βάσει τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων στὸν πρώιμο 5ο αἰ. π.Χ.,⁵ σημειῶνω τὰ ἑξῆς. Ὁ P. Amandry, στηριζόμενος στὶς ἔρευνες καὶ ἐργασίες τῶν δύο ἀναστηλώσεων τοῦ βωμοῦ, τοῦ 1920 καὶ τοῦ 1959 ἀντιστοίχως, διὰ τῶν ὁποίων τεκμηριώνεται ὅτι ὁ σωζόμενος βωμὸς κατασκευάσθηκε στοὺς Ἑλληνιστικοὺς χρόνους καὶ γιὰ τὴν οἰκοδόμησίν του χρησιμοποιήθηκαν ὅλως νέα ὑλικά,⁶ ἐπρότεινε ὅτι τὰ γράμματα τοῦ βωμοῦ ἀνήκουν στὸν 4ο αἰ. π.Χ.⁷

Διαφωνῶ ὁλωσδιόλου μὲ τὴν προταθεῖσα ἀναχρονολόγησις τῆς ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς· τὰ γράμματα δὲν ἔχουν τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων τοῦ 4ου αἰ.⁸ Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν διευτυπώθη ἡ γνώμη ὅτι εἶναι ἀρχαϊστικά.⁹ Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἔχη ἔτσι, ὁ χαρακτὴς ἐπέτυχε, ὥστε νὰ ἔχουν μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὰ ἀρχαϊκὰ γράμματα.¹⁰

3. Νεώτερη ἔκδοσις ἀπὸ τὸν R. Koerner, *Inscriptliche Gesetzestexte der frühen griechischen Polis*, hrsg. von Klaus Hallof, Köln 1993, 63. Γιὰ τοὺς στίχ. 14-15 τῆς ἐπιγραφῆς βλ. κατωτ. τὴν σημ. 16.

4. A. P. Matthaiou, *Τὰ ἐν τῇ στήλῃ γεγραμμένα. Six Greek Historical Inscriptions of the Fifth-Century B.C.*, (Ἑλληνικὴ Ἐπιγραφικὴ Ἑταιρεία), Ἀθήναι 2011, 13-34, εἰδικῶς σελ. 34· βλ. καὶ τοῦ ἰδίου, *Γραμματεῖον* 11 (2022) 100.

5. Ἀπὸ τὸ κείμενό της δὲν προκύπτει ἐὰν εἶχε ὑπ' ὄψιν της τὰ ἀρχαιολογικὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν, πὺν ἐστήριξαν τὴν πρώτη ἀναστήλωσι (1920).

6. Βλ. P. Amandry, *Chios and Delphi*, στὸν τόμο *Chios. A Conference at the Homereion in Chios 1984*, J. Boardman – C. E. Vaphoroulou-Richardson (eds), Oxford 1986, 205-232, εἰδικῶς σελ. 216 πρβλ. καὶ 209-210.

7. Βλ. ἐνθ. ἄνωτ. (σημ. 6), σελ. 216-217: «But one could not possibly claim that the mason tried also to reproduce the older letter-forms: if it were not for the moulding and Herodotus, this inscription would have been dated to the fourth century.»

8. Ἀντιπροσωπευτικὰ γράμματα τοῦ 4ου αἰ., ἴσως τοῦ 3ου τετάρτου, εἶναι ἐκεῖνα τῆς δεύτερης ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐπιγραφῆς, τῆς δοθείσης ἀπὸ τοὺς Δελφούς *προμαντείας* στοὺς Χίους (*FD* III 3, 213). Ὁ J. Bousquet, *Bull. ép.* 1988, 651, τὴν χρονολόγησε πρὸς τὰ τέλη τοῦ 4ου αἰ. Ἡ ἀσαφὴς διάκρισις μεταξὺ τῶν δύο ἐπιγραφῶν στὸ ὡς ἄνω κείμενο ὁδήγησε τοὺς συντάκτες τοῦ ἄρθρου στὴν σημ. 1 ἄνωτ., νὰ συνδέσουν ἐμμέσως χρονικῶς τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς τῆς προμαντείας πρὸς αὐτὰ τοῦ βωμοῦ, πρὸς τὰ ὁποία οὐδεμίαν σχέση ἔχουν.

9. Βλ. J. F. Bommelaer, *Guide de Delphes. Le site*, (Deuxième édition revue et augmentée), Paris 2015, 203. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ὁδηγοῦ, παρὰ τὸ ὅτι παραπέμπει στὸ ἄρθρο τοῦ Amandry, δὲν ἀκολουθεῖ τὴν γνώμη του ὅτι εἶναι γράμματα τοῦ 4ου αἰ.· δὲν ἐννοῶ πότε ἐχαράχθησαν, ἀλλὰ τί σχῆμα ἔχουν.

10. Ἄλλος τολμηρότερος ἐμοῦ ἐκδότης, –γιὰ νὰ μεταφέρω τὸν λόγο τοῦ παλαιοῦ Στεφάνου Ἀθ. Κουμανοῦδης–, θὰ ἐπρότεινε ὅτι ὁ χαρακτὴς εἶχε ὑπ' ὄψιν του τὴν ἐπιγραφή τοῦ ἀρχικοῦ βωμοῦ, ἴσως κατακείμενη πλέον καὶ θραυσμένη σὲ τεμάχια.

Ἐκτὸς τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων ἢ χρονολόγησις μᾶς ἐπιγραφῆς πρέπει κυριώτατα νὰ στηρίζεται, ὅταν τοῦτο εἶναι ἐφικτό, ἐπὶ ἀσφαλεστέρου ἐδάφους. Τοῦτο παρέχουν τὰ λεγόμενα ἐσωτερικὰ στοιχεῖα,¹¹ δηλ. ἡ τυχὸν ἀναφορὰ καὶ σύνδεσις μεῖς ἱστορικὰ γεγονότα, καὶ ἐπομένως ἡ ἱστορικὴ πλαισίωσις, τὰ διαλεκτικά, τὰ λεξιλογικά, τὰ πραγματολογικά στοιχεῖα, τὸ ὀνομαστικόν, καὶ τὰ προσωπογραφικά στοιχεῖα· τέλος, τὰ ἀρχαιολογικά στοιχεῖα, δηλ. ἡ μορφή τοῦ μνημείου, ὁ τόπος εὐρέσεως κλπ.

1.1. Ἡ ἐπιγραφή τῆς Δοφίτιδος εἶναι χαραγμένη καὶ στὶς τέσσερις πλευρὰς τῆς στήλης. Ὁ τρόπος αὐτὸς ἀναγραφῆς ἀπαντᾷ¹² σὲ δύο ἀρχαῖες ἐπιγραφές τῆς Χίου,¹³ στὴν ρήτρα καὶ στὴν λανθάνουσα ἐπιγραφή τῆς Καλαμωτῆς.¹⁴ Στὴν Ἰωνία¹⁵ ἐμφανίζεται στὴν ἐπιγραφή τῶν ἀρῶν τῶν Τηίων (ἀνωτ. ὑπ' ἀρ. 2), καὶ στὴν Ἀττικὴ στὴν περὶ τῶν Μυστηρίων ἐπιγραφή, *IG I³ 6*. Οἱ ὡς ἄνω ἐπιγραφές χρονολογοῦνται πρὸ τῶν μέσων τοῦ 5ου αἰ. π.Χ. Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου μία μόνον νεώτερη ἐπιγραφή, τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ 5ου ἢ πρώτου τετάρτου τοῦ 4ου αἰ. π.Χ., στὴν ὁποία ἐμφανίζεται ὁ αὐτὸς τρόπος ἀναγραφῆς, δηλ. εἶναι ἐπιγεγραμμένη καὶ στὶς τέσσερις πλευρὰς, τὸν ἐξ Ἀλικαρνασσὸς κατάλογο πωλήσεων τῶν γαιῶν καὶ τῶν οἰκιῶν (W. Blümel, *Kadmos* 32 (1993) 1-18· βλ. κατωτ.).

1.2. Λεξιλογικά

ἀδηνέως (B.12)· τὸ ἐπίρρημα ἀπαντᾷ μόνον στοὺς ἀρχαῖκους χρόνους, βλ. LSJ⁹, s.v. καὶ σὲ μία ἀκόμη Χιακὴ ἐπιγραφή, στὸ ψήφισμα τῶν Καυκασέων, *SGDI* 5654, πλευρὰ B.6-9: μ[ή|τ'] ἔπει μ[ή|τ] ἔργωι μ[ή|δεν] ἀδ[η|νέ]ως.¹⁶

ἀνηρίθευτοι (B.25-26)· ὑπὸ τὴν μορφή αὐτὴ τὸ ἐπίθετο ἀπαντᾷ ἄπαξ. Μαρτυρεῖται ὁ τύπος ἀνερίθευτος (ἀδέκαστος, ἀδωροδόκητος, LSJ⁹ s.v.: *unbribed, uncorrupted*), βλ. τὸ ψήφισμα¹⁷ τῶν Καλυμνίων τοῦ 3ου αἰ. π.Χ. *IG XII* 4, 5, 4019.29-31: [τὰ] μὲν πλ[ε]ῖστα (sc. ἐγκλήματα) διέλυσαν καλῶς καὶ συμ[φε]||[ρόν]τως τ[ῶ]ι δάμωι, τὰ δὲ διέκριναν δικαίως κα[ί] | [κατ]ὰ τοὺς νόμους ὄντες ἀνερίθευτοι...

11. Παρεμπιπτόντως σημειῶνω ὅτι τὰ προσκομισθέντα στὸ μνημονευόμενο ἀνωτ. (σημ. 1) ἀντιρρητικὸ ἄρθρο στοιχεῖα ἐκ τῆς νομισματοκοπίας τῆς Χίου τὸν 5ο καὶ τὸ πρῶτο ἡμισυ τοῦ 4ου αἰ. π.Χ. οὐδόλως ἀγγίζουν καὶ ἐπηρεάζουν τὴν παραδεδεγμένη χρονολόγησις τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Δοφίτιδος. Ὄνόματα Χίων ἀρχόντων ὑπευθύνων κοπῆς ἐμφανίζονται ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Χίου ἀπὸ τὰ μέσα περίπου τοῦ 4ου αἰ. π.Χ. καὶ ἐξῆς, βλ. N. Hardwick, *The Coinage of Chios 600-300 BC: New Research Developments 1991-2008*, *Ὁβολὸς* 9. *Τὸ νόμισμα στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Πρακτικὰ συνεδρίου τῆς Ε' ἐπιστημονικῆς συνάντησης*, Μυτιλήνη, 16-19 Σεπτεμβρίου 2006, (Οἱ φίλοι τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου), Ἀθήνα 2010, τόμ. I. *Ἀρχαῖοι Χρόνοι*, 217-245, εἰδ. σελ. 230. Τὸ σχῆμα, σύνηθες τοῦ 4ου αἰ. π.Χ., τῶν γραμμάτων τῶν ὀνομάτων τῶν ἀρχόντων οὐδεμία σχέσις ἔχει πρὸς ἐκεῖνο τῶν ὀνομάτων τῆς ἐπιγραφῆς. Ἐπιπλέον ἡ κοπὴ καὶ χρῆσις δραχμῶν ἐναντι στατήρων στὴν Χίῳ μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸ 412 κέ., βλ. Hardwick, ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 227. Ὑπενθυμίζω ὅτι τὸ ἀναγραφόμενον ποσὸν τοῦ ὑψηλοῦ προστίμου στὴν ἐπιγραφή τῆς Δοφίτιδος εἶναι σὲ στατήρες (A.13-14), καὶ συνεπῶς καὶ ὅλα τὰ ποσὰ ἀγορᾶς τῶν ἐκποιηθεισῶν γαιῶν καὶ οἰκιῶν.

12. Ἀναφέρομαι σὲ ψηφίσματα καὶ ἄλλα κείμενα δημοσίου χαρακτῆρος, καὶ ὅχι σὲ καταλόγους ὀνομάτων, στοὺς ὁποίους βεβαίως συμβαίνει συχνὰ νὰ εἶναι ἐπιγεγραμμένοι καὶ στὶς τέσσερις πλευρὰς.

13. Βλ. Ἀ. Π. Ματθαίου, *Χιακὸν Συμπόσιον εἰς μνήμην W. G. Forrest*, ἐπιμ. Γεωργία Ε. Μαλούχου – Ἀγγελος Π. Ματθαίου (Ἑλληνικὴ Ἐπιγραφικὴ Ἑταιρεία), Ἀθήνα 2006, 135. Ἡ ἐπιγραφή τῶν Καυκασέων (*SGDI* 5654) χρονολογούμενη στὸ 3ο τέταρτο τοῦ 5ου αἰ. π.Χ. εἶναι ἐπιγεγραμμένη στὶς δύο πλευρὰς (πιθανῶς καὶ στὴν ἐλλείπουσα τρίτη).

14. Βλ. τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐπιγραφῆς, ἐνθ. ἀνωτ. (σημ. 13), 115-134.

15. Στὴν ἐπιγραφή τῶν Ἐρυθραίων (ἀνωτ. ὑπ' ἀρ. 5) τὸ κείμενον εἶναι ἐπιγεγραμμένο στὶς τρεῖς πλευρὰς.

16. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἐπιρρηματος εἶναι τοῦ Koerner, (ἀνωτ. σημ. 3), ἀρ. 63.

17. Τὸ ἐπίθετο ἀπαντᾷ σὲ δύο ἀκόμη ψηφίσματα τοῦ 3ου αἰ. π.Χ., βλ. *IG XII* 4, 5, 3959.10, 4043.45, καὶ σὲ ψηφίσματα ὀλίγων ἄλλων πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας.

γεγωνέοντες (B.13)· τὸ συνηρημένο ῥῆμα γεγωνέω (τοῦ ἐπικού καὶ ποιητικού ῥήμ. γέγωνα, βλ. LSJ⁹ s.v.) μαρτυρεῖται μόνον μία ἀκόμη φορά, στὴν Χίο καὶ πάλι, σὲ ἱερὸ νόμο τοῦ 5ου αἰ. π.Χ., βλ. Ἀ. Στεφάνου, *Χιακὰ Μελετήματα*, Α', Χίος 1958, 26-32, στίχ. 7-11: ἦν ὁ ἱέρεως | μὴ πάρῃ, βωσάτω [ἐ]ς | τρίς ὁ θέλων γεγωνεῖν καὶ αὐτὸς ποιεῖται τὰ ἱερά.

ἐπαρή (A.20-21: ἐν ἐπαρῇ ἔστων)· ὁ Ἰωνικὸς τύπος τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐπαρὰ ἀπαντᾷ στὸν ἐνικὸ ἀριθμὸ μόνον σὲ μία ἀκόμη Χιακὴ ἐπιγραφή τοῦ 5ου αἰ. π.Χ., στὸ ψήφισμα τῶν Καυκασέων, *SGDI* 5654.14-15: κὰν τῆπαρῇ ἐνεχέσθω,¹⁸ στὴν ἐπιγραφή τῶν ἀρῶν τῆς Τέω,¹⁹ περὶ τὸ 480-450, Herrmann, *Chiron* 11 (1981) σελ. 9, B.29-41: τὴν ἐπαρῇ... ἐν τῆπαρῇ|... ἡπαρή, καὶ στὴν ἀπόφαση τοῦ ὀλιγαρχικοῦ καθεστώτος τῆς Θάσου περὶ τῆς ἀνταμοιβῆς τῶν καταδοτῶν πιθανῆς ἐπαναστάσεως στρεφομένης κατὰ τοῦ καθεστώτος τῆς πόλεως ἢ ἐκείνου τῶν ἀποικίων τῆς Θάσου, Meiggs – Lewis, *SGHI* 83 I.5, II.7: ἐν τῇ ἐπαρῇ.

πρήσις (C.6)· αἰτ. πληθ. τῆς λ. πρήσις (Ἀττικὸς τύπος: πρᾶσις (= πώλησις)) μαρτυρούμενος μόνον στὸν Ἡρόδοτο 1, 153 καὶ 4, 17.

1.3. Διαλεκτικά – Φωνολογικά

ἀποδεκνύντες (B.14)· ὁ τύπος ἀντὶ ἀποδεικνύντες ἀπαντᾷ ἅπαξ, βλ. Buck, *The Greek Dialects*, § 49.1.

βασιλεός (C.8)· ὀνομαστική (Ἀττ. βασιλεύς). Ἡ ἀπόδοσις τῆς διφθόγγου -ευ διὰ τῶν -εο ἐμφανίζεται ἤδη ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 5ου αἰ. στὴν Ἰωνία, βλ. A. Thumb – A. Sherer, *Handbuch der griechischen Dialekte*, II, Heidelberg 1959, 253 § 7, καὶ τὰ παρατιθέμενα παραδείγματα ἀπὸ τὴν Μίλητο καὶ τὴν Μυκάλη, ἐνῶ τῆς διφθόγγου -αυ διὰ τῶν -αο ἀπὸ τὸν 4ο αἰ.²⁰

δεκῶν (D.13-14), τεσσαρακόντων (C.14), ἐνενηκόντων (C.24), πεντηκόντων (D.7-8)· ἡ κλίσις τῶν ἀπόλυτων ἀριθμητικῶν εἶναι ἄλλοθεν ἄγνωστη, ἀποδιδόμενη ἀπὸ τὸν Buck, *The Greek Dialects*, § 184.2, σὲ Αἰολικὴ ἐπίδραση. Μαρτυρεῖται μόνον στὸν Ἀλκαῖο (edd. Lobel – Page, *Poetarum Lesbiorum Fragmenta* (1968)) fr. 350: πέμπων, καὶ στὸν Ἡσίοδο, *Ἔργα καὶ ἡμέραι* (ed. Solmsen, *Hesiodi opera* (1970)) 695: τριηκόντων.

ἕξ (A.5)· ἡ μορφὴ αὐτὴ τοῦ ἀπόλυτου ἀριθμητικοῦ δὲν εἶναι γνωστὴ ἀπὸ ἄλλῃ πηγῇ. Περὶ τοῦ διπλασιασμοῦ τοῦ συμφώνου (σ), βλ. Buck, *The Greek Dialects*, § 184 (καὶ 33).

λάβωισιν (B.16-17)· ὑποτακτικὴ Αἰολικῆς προελεύσεως, βλ. Buck, *The Greek Dialects*, § 77.3, 184.1.

οἰκίας (C.10) = οἰκίης (ὄνομ. πληθ. οἰκιῆαι· ὄνομ. ἐν.: οἰκίη).

18. Τὸ παρεχόμενο κείμενο στηρίζεται σὲ ἀνάγνωση τοῦ ὑπογραφομένου, βλ. Matthaiou, *Τὰ ἐν τῇ στήλῃ γεγραμμένα. Six Greek Historical Inscriptions of the Fifth-Century B.C.*, 17-18.

19. Τὸ πλήρες κείμενο τῶν ἀρῶν τῆς Τέω βλ. στὴν ἔκδοση τῶν Meiggs – Lewis, *SGHI* 30. Γιὰ τοὺς παρατιθεμένους ἀνωτ. στίχους δίδω τὸ κείμενο τοῦ Herrmann, διότι κατόπιν τῆς εὐρέσεως τῆς παρομοίας πρὸς τὴν παλαιὰ (λανθάνουσα) ἐπιγραφή παρέχει ὁ ἐκδότης σὲ ὀλίγα σημεῖα ὀρθότερη μεταγραφή.

20. Ὁ Buck, *The Greek Dialects*, § 101.2, τοποθετεῖ τὴν ἀπόδοσι καὶ τῶν δύο διφθόγγων αὐ καὶ εὐ, διὰ τῶν αο καὶ εο ἀντιστοιχῶς ἀπὸ τὸν 4ο αἰ. κέ., ἀλλὰ αὐτὸ ἰσχύει μόνον γιὰ τὴν δίφθογγο αὐ, βλ. λχ. τὴν ἐπιγραφή τῶν ἀρῶν τῆς Τέω στίχ. 4-5, 11-12, 14, b.7, 27-28, 40 καὶ τῆς Δοφίτιδος, A.17, C.7, ὅπου στὴν ὀριστικὴ καὶ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτὸς καὶ τὴν δεικτικὴ ἀντωνυμία ταῦτα γράφεται ἡ δίφθογγος. Πέραν τούτου ὁ ἴδιος ὁ Buck στὰ σχόλια ὑπὸ τὸ λήμμα τῆς ἐπιγραφῆς, σελ. 188, σημειώνει ὅτι: «βασιλεός (C 8) is the earliest example of εο = ευ». Γιὰ τὴν κατάληξη –εος τὸν 4ο αἰ. στὴν Χίο πρβλ. τὴν ὀνομαστικὴν ἱερέος, στὸν ἱερὸ νόμο *Syll.*³ 1013 (πρῶτο ἥμισυ τοῦ 4ου αἰ.) Τὴν ὑπόδειξη ὀφείλω στὴν Γεωργία Μαλούχου.

ποιήσει (A.12)· γὰρ τὴν κατάληξιν τοῦ τρίτου ἐνικοῦ προσ. τῆς ὑποτακτικῆς ἀ' ἀορ. πρβλ. τὴν ἐπιγραφήν τῶν ἀρῶν τῆς Τέω, περὶ τὸ 480-450, Herrmann, *Chiron* 11 (1981) 9, B.35-39: ὅς ἄν ταστήλ|ας... ἢ κατὰξει : ἢ φοιν|ικήια : ἐκκόψει : ἢ ἀφανέ|ας ποιήσει· βλ. Buck, *The Greek Dialects*, § 150 (the subjunctive of the σ-aorist), καὶ 183.

πρήξοισιν (A.20)· βλ. τὰ σχόλια ὑπὸ τὸ λάβωσιν.

1.4. Πραγματολογικά

ἀφανέα ποιήσει (A.11-12)· πρβλ. τὴν ἐπιγραφήν τῶν ἀρῶν τῆς Τέω (βλ. ἄνωτ.) B.38-39: (ταστήλ|ας) ἀφανέ|ας ποιήσει.

20-21: ἐν ἐπαρῇ ἔστων· ἢ ἐπαρά (ἰων. -ή) καὶ τὸ ὁμόρριζο ρήμα ἐπαράομαι ἀφοροῦν σὲ ιδιαίτερες περιπτώσεις, ὅπως παρὰβασεις ἀποφάσεων πόλεως (πρβλ. τὴν ἐπιγραφήν τῶν ἀρῶν τῆς Τέω, Herrmann, *Chiron* 11, 1981, 9, B.29-35: οἵτινες τιμοχέοντες: | τὴν ἐπαρῇν: μὴ ποιήσεα|ν: ἐπὶ δυνάμει... ἐν τῇπαρῇ|ι: ἔχεσθαι, τὴν ἀπόφαση τοῦ ὀλιγαρχικοῦ καθεστώτος τῆς Θάσου, Meiggs – Lewis, *SGHI* 83 I.5, II.7: μηδὲ ἐν τῇ ἐπαρῇ ἔστω, καὶ τὸ ψήφισμα τῆς Ἐρεσοῦ περὶ Ἀγωνίππου, *IG* XII 2, 526.26-28), συνθηκῶν (πρβλ. *IG* I³ 9.9-13), ὄρκων (πρβλ. *IG* I³ 14.15-16), καὶ δημεύσεις καὶ πωλήσεις περιουσιῶν καὶ βεβαίως κατ' οὐδένα λόγον σὲ κανονικὲς ἀγοραπωλησίες.

Ὡς παρὰδειγμα δημεύσεως καὶ πωλήσεως περιουσιῶν παραθέτω ἱκανὸν τμήμα ἐνὸς τῶν ψηφισμάτων τῶν Μυλασέων περὶ τῶν ἐπιβουλευσάντων *Μανυσώλλωι καὶ τῶι πατρὶ Ἐκατόμνωι*. Τὸ τμήμα ἀφορᾷ στοὺς *Πελδεμω παῖδας* τοὺς παρανομήσαντας εἰς τὴν εἰκόνα τὴν Ἐκατόμνω, *I.v. Mylasa*²¹ 2.24-30: ἀδικεῖν δὲ κατα|γνόντες ἐζημίωσαν δημεύσει τῆς οὐσίης καὶ ἐπώ|κλη|σαν τὰ κτήματα αὐτῶν δημοσίῃ, ἐκτῆσθαι κυρίως | τοῖς πριαμένοις· καὶ ἐπαρὰς ἐποίησαντο περὶ τούτων | μήτε προτιθέναι μήτε ἐπιψηφίζειν μηδένα· εἰ δέ τις | ταῦτ[α πα]ραβαῖνοι, ἐξώλη γίνεσθαι καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς | ἐκείνου π[άν]τας.

1.5. Τὰ ὀνόματα

Ἐκ τῶν ἀναγγραφομένων στὴν στήλη ὀνομάτων²² τὰ Ἀνδρῆς, Ἀννικῆς,²³ Ἀσίης, Ἀσμις, Ἡγέπολις,²⁴ Κῆφης,²⁵ Λυσῆς²⁶ ἀπαντοῦν ἅπαξ στὴν Χίο, ἐνῶ τὰ Ἀνδρῆς, Ἀσίης καὶ Ἀσμις εἶναι ἄγνωστα ἄλλου. Ἀγυαῖος μαρτυρεῖται μία ἀκόμη φορὰ στὴν Χίο, βλ. *BCH* 1879, 317-8, no. 5 στίχ. 16, καὶ 3 φορὲς στὴν Ἐρμόνασσαν (*Μαύρη θάλασσα*) τὸν 4ο αἰ. π.Χ., βλ. *LGPN* IV, 6, s.v.

21. Βλ. W. Blümel, *Die Inschriften von Mylasa*, Teil I: *Inschriften der Stadt*, Bonn 1987. Τὸ ἄνωτέρω χωρίο, καθὼς καὶ ἐκεῖνο τῶν στίχων 45-50, παρέθεσα ἤδη στὴν ἔκδοση τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Δοφίτιδος, *Τὰ ἐν τῇ στήλῃ γεγραμμένα. Six Greek Historical Inscriptions of the Fifth Century B.C.*, 30, ὡς τεκμήριο ὅτι καὶ οἱ πωληθεῖσες περιουσίαι στὴν Χιακὴ ἐπιγραφή ἦσαν δημευμένες.

22. Τὰ Ἀγγελῆς, Ἀθηναγόρης, Ζηνόδοτος, Θεόπομπος, Ἡρόδοτος, Ἰκέσιος, Πυθῆς, Τιμοκλῆς καὶ Φίλων ἀπαντοῦν καὶ σὲ ἄλλους τόπους, κυριώτατα τοῦ Ἰωνικοῦ κόσμου. Ἡ συμπλήρωσις τοῦ ὀνόματος Στρατ[.]ς (D.16-17) δὲν εἶναι ἀσφαλῆς· εὐσταθοῦν καὶ οἱ τρεῖς πιθανότητες: Στρατ[ι]ο]ς, Στρατ[έ]ας]ς, καὶ Στρατ[τ]ι]ς. Ἡ τελευταία συμπλήρωσις ἀναπόφευκτα ἀνακαλεῖ τὸν ὁμώνυμο τύραννο τῆς Χίου. Ἡ ταύτισις τοῦ ἀγοραστοῦ τῆς δημευθείσης περιουσίας τοῦ Ἰκεσίου πρὸς τὸν τύραννο εἶναι βεβαίως ἐλκυστική, ἀλλὰ τὴν καθιστᾷ μόνον πιθανὴ ἢ δυνατότης τῶν δύο ἄλλων συμπληρώσεων.

23. Μαρτυρεῖται Ἀννίκας (-αντος) στὴν Μακεδονία, βλ. *LGPN* IV, 27, s.v. Τὴν ὑποδείξιν ὀφείλω στὴν Γ. Μαλούχου.

24. Ἀπαντᾷ καὶ στὴν Πριήνη, βλ. *I. Priene* 53 I.5.

25. Ἐκτὸς τῆς Χίου μαρτυρεῖται καὶ στὴν Θάσο, *IG* XII 8, 286 A.5.

26. Ἀπαντᾷ καὶ ἄλλου, λ.χ. στὴν Δήλο, βλ. *IG* XI 4, 1159.

Τὰ παρατεθέντα ὑπὸ τοὺς ἀρ. 1.1-1.4 καὶ ἡ σπανιότης ὀρισμένων ἐκ τῶν ἀναγεγραμμένων ὀνομάτων (1.5) καθιστοῦν βέβαιη τὴν παλαιότητα τῆς ἐπιγραφῆς καὶ συνηγοροῦν στὴν χρονολόγησή της στὸν πρῶμο 5ο αἰ. π.Χ.

2. Ὁ τύπος τῆς ἀναγραφῆς τῶν πωληθεισῶν περιουσιῶν

Στὴν ἐπιγραφή ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: 1) Τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτῆτου τῆς πωληθείσης περιουσίας κατὰ ἀπρόθετον γενικήν· 2) ἡ πωληθεῖσα περιουσία κατ' αἰτιατικήν· 3) συνοπτικώτατη περιγραφή τῆς πωληθείσης περιουσίας· 4) τὸ ὄνομα τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ ἀγοραστῶν κατ' ὀνομαστικήν· 4) τὸ τίμημα τῆς ἀγορᾶς.

Ὁ αὐτὸς βασικὸς τύπος²⁷ ἐμφανίζεται καὶ σὲ ἄλλες πωλήσεις δημευθεισῶν περιουσιῶν.²⁸ πρβλ.

1. Τῆς πωλήσεως τῶν δημευθεισῶν περιουσιῶν τῶν Τριάκοντα (402/1 π.Χ.), Μ. Β. Walbank, *Hesperia* 51 (1982) 74-98, εἰδ. σελ. 80.

	⟨Λ⟩ευκόλοφος ἐξ Σαλα[μῖνος τάδε].
	ἀπέγ : Θεομένος Ζυπε[ταιῶνος οἰ]-
10	κίαν ἐν Σαλαμῖνι π[.....10.....]
ΗΗΗΗΔ	ι ἡι γείτωμ βορρᾶθ[εν....7...ν]-
ἐπώ	οτόθεν δὲ Νικόδικ[ος, ἐπρίατο Σ]-
ΓΗΗΗ	ωσίνομος Ἀριστονό[μο....7...]
	ς ἐγγυ vacat
15	καταβολ<ή> : ΠΔΔΔΗ

Σημ. Διδακτικὸ εἶναι τὸ λῆμμα· ἀναγράφονται πέραν τοῦ ἀπογράψαντος τὴν δημευθεῖσα περιουσία (στὴν προκειμένη περίπτωση οἰκία), τὸ ὄνομα καὶ τὸ δημοτικόν (κατὰ ἀπρόθετον γενικήν),²⁹ τοῦ

27. Ἐγγραφα ἥδη ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτῆτου τῆς πωληθείσης δημευμένης ἐγγείου περιουσίας τίθεται κατὰ ἀπρόθετον γενική. Τοῦτο συνιστᾷ ἰσχυρότατη διάκριση πρὸς τὴν ἀπλή, κανονικὴ πώληση περιουσίας ἀπὸ ἑναν ἰδιοκτήτη σὲ κάποιον ἐνδιαφερόμενο· τότε τὸ κατὰ γενικήν ὄνομα τοῦ ἰδιοκτῆτου τίθεται ἐμπροθέτως διὰ τῆς προθέσεως παρὰ. Οἱ συντάκτες τοῦ ἀντιρρητικοῦ ἄρθρου τῆς σημ. 1 (άνωτ.) παρέβαλαν τῆς πωλήσεως τῶν δημευθεισῶν περιουσιῶν τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Δοφίτιδος πρὸς τῆς ἀπλῆς πωλήσεως τῆς μακρᾶς ἐπιγραφῆς τῆς Τήνου τοῦ 3ου αἰ. π.Χ. *IG* XII 5, 872. Ἡ κρίσιμη αὐτὴ διάκρισις δὲν ἔγινε κατανοητή, ὅπως εὐθέως προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀτυχεστάτη παρατήρησή τους (σελ. 82 τοῦ ἄρθρου) ὅτι ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ἡ πρῶταξις τῆς προθέσεως παρὰ πρὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ πωλητοῦ στῆς πωλήσεως τῆς Τήνου.

28. Οἱ κατάλογοι τῶν δημευθεισῶν περιουσιῶν τῶν ἀσεβησάντων περὶ τὰ μυστήρια, περὶ τοὺς Ἑρμᾶς ἡ καὶ περὶ ἀμφότερα, *IG* I³ 421-430, τουλάχιστον τὰ σωζόμενα τεμάχια τῶν στηλῶν, ἀποτυπώνουν τὴν σταδιακὴ πώληση, -ἐν ἀντιθέσει λ.χ. πρὸς τοὺς καταλόγους τῶν δημευθεισῶν (ἐγγείων) περιουσιῶν τῶν Τριάκοντα (βλ. άνωτ.)-, τῶν δημευθέντων κινητῶν καὶ ἀκινήτων, καθὼς καὶ δούλων. Ἡ διαδικασία ἦταν χρονοβόρος, ὡς συνάγεται ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς τῶν πωλήσεων ἐπὶ διαφόρων πρυτανειῶν καὶ ἡμερῶν τοῦ μηνός (*IG* I³ 430, στήλη X), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς εἰσπράξεως μισθωμάτων, δημευθεισῶν μὲν ἀλλὰ μὴ πωληθεισῶν ἀκόμη οἰκιῶν καὶ χωρίων (*IG* I³ 422 II.200-201, III.212-215, 426.100-105). Τεκμήριο τῆς χρονοβόρου διαδικασίας εἶναι καὶ ἡ ὑπαρξὶς διαφορετικῶν χαρακτῶν, 12 τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἡ προσθήκη μᾶλλον ἐκ τῶν ὑστέρων ἀρκετῶν ἀριθμητικῶν ποσῶν (βλ. S. V. Tracy, *Athenian Lettering of the Fifth Century B.C.*, Berlin 2016, 70, 57). Στὴν ἰδιαιτερότητα αὐτῇ (τὴν σταδιακὴ πώληση) θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ καὶ ἡ μὴ ἀναγραφή στῆς στήλες (στὸ ἀρχεῖον τῶν πωλητῶν θὰ ἦσαν καταγεγραμμένοι) τῶν ἀγοραστῶν τῶν ἐγγείων ἰδιοκτησιῶν ποὺ ἐπωλήθησαν στὴν στήλη X (*IG* I³ 430, λ.χ. στίχ. 14-18). Ὅτι δημευθεῖσες ἀπὸ τὴν πόλη περιουσίαι δὲν ἐπωλοῦντο ἀμέσως, ἀλλὰ παρέμεναν ἀδιάθετες ἐπ' ἀρκετὸν μαρτυρεῖ ὁ Λυσίας, *Ἀρεοπ. περὶ τοῦ σηκοῦ* 7: ἄλλως τε καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ἐν τῷ πολέμῳ δημευθὲν ἄπρατον ἦν πλείω ἢ τρία ἔτη· βλ. ἐπίσης τοῦ ἰδίου (ed. C. Carey), *πρὸς Ἰπποθέτην* (orat. LXX) fr. 165.34-43.

29. Ἡ γενική τοῦ ὀνόματος τοῦ καταδικασθέντος ἰδιοκτῆτου, τοῦ ὁποῖου ἡ δημευθεῖσα περιουσία ἐπωλήθη ἀπὸ τὴν πόλη, ὅπως ἀκριβῶς καὶ στὴν ἐπιγραφή τῆς Δοφίτιδος, εἶναι ἀπρόθετος, διότι πωλητῆς εἶναι ἡ πόλις καὶ ὄχι ὁ καταδικασθεὶς ἰδιοκτήτης· βλ. καὶ τὴν σημείωση 27 άνωτ. Σκολιὰ καὶ ἀτυχή εἶναι τὰ γραφόμενα (σελ. 82 τοῦ ἄρθρου τῆς σημ. 1) περὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῆς πωλήσεως τῆς περιουσίας τῶν

ιδιοκτητοῦ τῆς δημευθείσης οἰκίας, τὰ σχετικά μὲ τὴν θέση τῆς οἰκίας, καὶ ὁ ἀγοραστής. Πέραν τῆς ἀναγραφῆς τοῦ *ἐπωνίου* (τοῦ φόρου ποῦ κατεβάλλετο στὴν πόλη), ἀναγράφεται ἡ καταβολή, δηλ. ἡ πρώτη δόσις, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὸ 1/5 τῆς ἀξίας τῆς πωληθείσης περιουσίας. Ἡ ἀπτική ιδιοτυπία, ἐννοῶ τὴν ἀναγραφὴ τῆς δόσεως, συμβάλλει στὴν κατανόηση ἄλλων κειμένων πωλήσεως δημευθείσης περιουσίας.

2. Τὸν ἐξ Ἀλικαρνασσοῦ κατάλογο πωλήσεων *τῶν* (ιερῶν πλέον) *γαιῶν καὶ τῶν οἰκιῶν τῶν ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς*· τελευταῖο τέταρτο τοῦ 5ου – πρῶτο τέταρτο τοῦ 4ου αἰ. π.Χ., W. Blümel, *Kadmos* 32 (1993) 1-18, στίχ. 7-13:

Κονδριμαλὰς Ἀρλιωμο γῆν τὴν Αἰγ[υ]|πτίῳ τοῦ Ἀρχαγόρεω τὴν ἐλ Λυρισσῶι καὶ τὰ ἐν τῇ Κυ|ογρ[ισσι]δι ὅσα πρὸς τῇ αὐλῇ ταύτῃ δρα(χμάς) ΜΧΗΗΗ | [Ζ]ηνόδωρος Ἀρυασσιος οἰκίην τὴν Ἀρτέμωνος τοῦ | Παναμυω τὴν ἐν Σαλμακίδι δρα(χμάς) ΗΗΗ^Α : Τεισίμαχος | [Ἡ]ρακλείδεω γῆν τὴν Ἀρβησσιος τοῦ Ἀπολλωνίδεω | [τ]ήμ πρὸς Σαλμακίδι δρα(χμάς) ΗΗΗΔΔΔΔ.

Σημ. Στοὺς στίχους 2-4, στὴν ὥσει κεφαλίδα πρόταση [ο]ἶδε ἐπρίαντο παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος κα[ῖ τῆς] | Ἀθηναίης καὶ Παρθένου γέας καὶ οἰκίας [τῶν] | ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς τούτοις ὁ ἐμπρόθετος προσδιορισμός (παρὰ+αἰτ.) ἔχει τεθεῖ, γιὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι πωλητὲς τῶν δημευθέντων εἶναι οἱ τρεῖς θεότητες, σὺς ὁποῖες ὀφείλαν οἱ ιδιοκτῆτες καὶ ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἀπώλεσαν τὴν περιουσία τους· κατόπιν τῆς δημεύσεως ἡ περιουσία τους ἐπωλήθη ἀπὸ τὸ ἱερὸ σὲ ιδιώτες.

3. Τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου τῆς Ἰασοῦ περὶ δημεύσεως τῶν περιουσιῶν *τῶν ἐπιβουλεσάντων Μανσώλλωι καὶ φευγόντων ἐπὶ τῇ αἰτίῃ ταύτῃ*, 367-354 π.Χ., βλ. Blümel, *I. v. Iasos* 1.30-31: [οἶδε τὰ] κτήματα | [ἐ]πρίαντο· Εὐδικος Σαμίο γῆν ἐν Τυεννε[σσῶι] Πύρωνος | [σ]τατήρων δεκαδύο· 36-39: Μ[- - ἐπρ]ίατο γῆν | ἐμ Βρίδαντι Πύρωνος τοῦ Σκύ[λακος στατήρων ἐβδ]ομήκοντα | πέντε· Διογένης Διονύτα ἐπ[ρί]ατο γῆν ἐμ Βρίδαντι | Πύρωνος | τῷ Σκύλακος στατήρων ἐπτά·

Σημ. Στὸν 6ο στίχο ἀναγράφεται ἡ πρότασις οἶδε τὰ κτήματα ἐπώλησαν ἄρχοντες καὶ ἀκολουθεῖ μακρὸς κατάλογος τῶν ὑπευθύνων ἀρχόντων.

4. Τὸ ψήφισμα τοῦ δήμου τῆς Ζελείας περὶ τῆς πωλήσεως τῆς περιουσίας τῶν φυγάδων, τοῦ τελευταίου τρίτου τοῦ 4ου αἰ. π.Χ., βλ. *SGDI* 5532.

ἔδοξεν τῷ δήμῳ· τὰς γέας τῶμ φυγάδων | ἀποπεράσαι, τὸν [δὲ πρι]άμενον τὴν τιμὴν | ἀποδοῦναι τεσσάρων ἐτέων, τέταρτομ μ[έ]|ρος ἔτεος ἐ[κ]ά[σ]το[υ δ]ιὰ μηνὸς Κε[κ]υπ[ώ]σου· | οἶδε ἐπρίαντο τῇμ ΠΛΛΛΗΣ[- -] | δώδεκα στατήρων [- - Ἐ]|ρύλεως Διοδώρο[υ - -]|ωμ τῇμ Πινδά[ρου - - σ]|τατήρων ἐκτ[- -].

ἀποπεράσαι· ἀπαρ. ἐνεργ. ἀορίστου τοῦ ρῆμ. ἀποπέρνῃμι = πωλῶ (*sell*, βλ. LSJ⁹ s.v.).

5. Τὴν δήμευση καὶ πώληση τῶν περιουσιῶν τοῦ Ἀστυκράτους καὶ τῶν ἄλλων *φευγόντων* Δελφῶν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 346-324 π.Χ., *CID* 2, 67.9-14: Ἀριστοκράτης Ἀνδρομά[χου τ]ᾶ[ς] Ἀρχέλα οἰκίας | στατήρας δέκα ἕνα, ὀδελοὺς τέτορας, [ἡμιωδέλιον]. | ^ν Κολόσιμμος τὰς Ἀστ[υ]κρά[τεος] οἰκ[ία]ς παλιμ[πώλου]³⁰ | γενομένης καὶ με[τ]ῖ[ον] εὐρούσα[ς] στατήρας

Τριάνκοντα ὡς διακριτέας ἀπὸ τῆς πωλήσεως τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Δοφίτιδος, καθὼς καὶ τὰ ἀφορῶντα στοὺς στίχους 8-39 τῆς στήλης τῶν *πωλητῶν Agora XIX P5*.

30. παλίμπωλος = παλίμπρατος = ὁ ἐκ νέου πωλούμενος (*sold again*), βλ. LSJ⁹ s.v.

πέντε. | ^ν Φιλλίδας Θράσυος τοῦ Ἀστυκράτεος χωρίου στατῆρ[ας] | δέκα ὀκτώ, δραχμάν, ὀδελοὺς τέτορας, χαλκέον.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραλλήλων (*similia*) συνάγεται ἀσφαλῶς ὅτι καὶ στὴν ἐπιγραφή τῆς Δοφίτιδος οἱ πωληθεῖσες ἔγγειες περιουσίες εἶχαν δημευθῇ.

Ἡ δήμευσις τῶν περιουσιῶν ὀφείλετο³¹ σὲ κίνηση μερικῶν, ἢ ομάδος, πολιτῶν, ἢ ὁποία καὶ θὰ ὀδήγησε σὲ κάποιας μορφῆς πολιτικὴ ἀναταραχὴ (*civil strife*), ἐπιδιώκουσα τὴν ἀνατροπὴ τοῦ καθεστώτος εἴτε ὀλιγαρχικοῦ εἴτε δημοκρατικοῦ. Στὴν πρώτη ἐκδοχὴ ἡ ἐπιγραφή ἐμπίπτει στοὺς χρόνους τοῦ τυράννου Στράττιος, ὁ ὁποῖος ἀνετράπη ἴσως τὸ 479 π.Χ., –σπεύδω νὰ εἰπῶ ὅτι ἡ ὑποκείμενη στὴν ἐπιγραφή κίνησις δὲν ὑπῆρξε ἐπιτυχής–. Στὴν δεύτερη, ἐὰν οἱ δημευθεῖσες περιουσίες ἀνήκαν σὲ ὀλιγαρχικοὺς, *ἀκολούθους* τοῦ καθεστώτος τοῦ Στράττιος, ἡ ἐπιγραφή πρέπει νὰ τοποθετηθῇ στοὺς προώιμους χρόνους τῆς πεντηκονταετίας. Ἐχω γράψῃ ὅτι κλίνω³² πρὸς τοὺς χρόνους τοῦ Στράττιος· τὸ νέο εὔρημα (βλ. κατωτ.) ἴσως συμβάλει στὴν ἀσφαλὴ πρόκριση τῆς μίας ἐκ τῶν δύο ἐκδοχῶν.

ΑΓΓΕΛΙΑ

Νέο θραῦσμα τῆς ἐπιγραφῆς³³ τῆς Δοφίτιδος βρέθηκε τὸν Ἀπρίλιο τοῦ προηγούμενου ἔτους ἐντοιχισμένο σὲ αὐλότοιχο στὸν Βροντάδο. Σῶζονται ἐλλιπῶς 13 στίχοι. Τὰ σωζόμενα ἀφοροῦν στοὺς *πριαμένους* τὰς γέας τῶν προδόντων τῶν σὺν Ἀννικῇ.

31. Βλ. Matthaiou, *Τὰ ἐν τῇ στήλῃ γεγραμμένα. Six Greek Historical Inscriptions of the Fifth Century B.C.*, 34· βλ. καὶ τοῦ ιδίου, *Γραμματεῖον* 11 (2022) 100.

32. Προσοχὴ ἔχω γράψῃ *κλίνω* ὅχι ἐντάσσω.

33. Τὸ θραῦσμα θὰ δημοσιευθῇ κατὰ τὸ δυνατόν συντόμως.